

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide kohta”

COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD)

(2014/C 67/13)

Raportöör: **Michael SMYTH**

4. juulil 2013 otsustas Euroopa Parlament ja 17. juulil 2013 otsustas nõukogu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 114 ja 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide kohta”

COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektiioon võttis arvamuse vastu 4. oktoobril 2013.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 493. istungjärgul 16.–17. oktoobril 2013 (16. oktoobri istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 150, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 1.

1. Järeldused ja soovitus

1.1 Komitee tervitab komisjoni ettepanekut luua pikaajalistele investeringutele piiriülene tooteraamistik. Euroopa pikaajalised investeerimisfondid (edaspidi „ELTIF”) aitavad stimuleerida investorite nõudlust oluliste pikaajaliste varade järele.

1.2 Asjaolu, et ELTIFid on võimalikud üksnes alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi raames ja vähemalt 70 % fondidest tuleb investeerida kõlblikesse pikaajalistesse projektidesse (näiteks füüsiline ja sotsiaaltaristu, VKEd), peaks tagama stabiilsete investeerimistoodete esilekerkimise.

1.3 Komitee on nõus enamikuga komisjoni analüüsides, mis käsitlevad loodetud nõudlust ELTIFi järele ja regulatiivseid takistusi, mis praegu pärsivad institutsionaalseid ja jaainvesteeringuid uutesse piiriülestele taristuprojektidesse. Määruse ettepaneku abil saab tõenäoliselt stimuleerida pikaajaliste projektide asjakohast ühtset investeerimisturgu.

1.4 Komisjoni ettepanek võtta kasutusele kinnised fondid, mis oleksid avatud nii institutsionaalsetele kui ka jaainvestoritele, on tõenäoliselt parim lähenemisviis, eriti kui võtta arvesse ELTIFi aktsiate või osakute järelturgude tekkimise võimalust.

1.5 Kuna määruse ettepaneku näol on tegu teerajajaga Euroopa investeerimisturul, vajab selle rakendamine hoolikat järelevalvet. Komitee tervitab ettepanekut jälgida ELTIFi turu

arengut. Kui algatuse abil ei peaks õnnestuma pikaajalist piiriülest investeerimisturgu arendada, tuleks seda täiendavalt hinnata, kaaluda ja reformida, käsitledes läbikukkumisi ja püüdes suurendada ELTIFide atraktiivsust.

2. Määruse ettepaneku taust

2.1 26. juunil 2013 avaldas Euroopa Komisjon Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide määruse ettepaneku ning selle juurde kuuluva pika mõju hindamise kokkuvõtte⁽¹⁾. Komisjoni väitel on asjaomase piiriülese investeerimisvahendi loomise peamine eesmärk suurendada ELis pangandusvälise rahastamise kättesaadavust ettevõtjatele, kes vajavad juurdepääsu pikaajalisele kapitalile seoses järgmiste projektidega:

— taristuprojektid, nt transpordi, kommunikatsioonide, energia või hariduse valdkonnas;

— investeeringud noteerimata äriühingutesse, enamasti VKEdesse;

— investeeringud kinnisvarasse, nt hooned või taristuvara otsene ost;

— investeeringud sotsiaaltaristusse, innovatsioonitaristusse ja kliimakaitseks.

⁽¹⁾ SWD(2013) 231 final.

2.2 Komisjoni ettepanekud on kooskõlas lähenemisviisiga, mis on esitatud rohelises raamatus Euroopa majanduse pikaajalise rahastamise kohta ⁽²⁾ ja mille komitee 2013. aasta juulis ⁽³⁾ heaks kiitis. Nagu määruse pealkirigi viitab, keskendutakse mahukamate pikaajaliste investeeringute stimuleerimisele ja lihtsustamisele kogu Euroopas. Sellised pikaajalised investeeringud on vaja muuta investoritele laiemalt kättesaadavaks ja atraktiivsemaks.

2.3 Vaja on Euroopa tasandil tegutsemist, sest komisjoni uuringus tõstetakse esile anomaaliaid, ebajärjekindlust ja killustatust pikaajaliste investeerimisvahendite pakkumisel kogu liidus. Mõjuhindangule lisatud II lisas kirjeldatakse väga üksikasjalikult ebakõlasid Saksamaa, Ühendkuningriigi, Prantsusmaa, Iirimaa, Madalmaade, Itaalia ja Luksemburgi pikaajalistes fondides. Komisjoni väitel puudub ühtne piiriüleste standardite kogum, mis määratleks, mis on pikaajalised varad ja investeeringud, kellele nad võivad sobida ja kuidas need toimivad.

2.4 Olemasolev piiriüleste investeeringute raamistik – vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad (edaspidi „eurofondid“) – puudutab likviidsete võõrandatavate väärtpaberite portfelli, nagu võlakirjad ja aktsiad. Eurofondidest välja arvatud varaklassid, nimelt pikaajalised reaalarvad, nagu taristu ja kinnisvara, on jätkusuutliku majanduskasvu tagamiseks vältimatud. Pikaajalised investeerimisvahendid ei ole tavaliselt vabalt kaubeldavad ega likviidsed, neil puudub järeלטurg ja need nõuavad tihti suuremahulisi kapitalikohustusi. See võib heidutada isegi suurimaid institutsionaalseid investoreid.

2.5 Komisjon toob välja kolm riski, mida tavaliselt seostatakse pikaajalistesse varadesse investeerimisega:

— risk eksitada investoreid pikaajaliste varadega seotud riskide iseloomu osas;

— pikaajaliste varade mittelikviidsusega seonduv risk ja

— risk, et olemasolevad pikaajalised fondid ei oma piisavaid asjakohaseid teadmisi varade valimiseks, projekti kontrollimiseks ja fondi tootluse profiili sobitamiseks potentsiaalsete klientide vajadustega.

2.5.1 Peamiselt nende riskide tõttu ei ole pikaajalised investeerimisfondid veel eriti edukaks kujunenud. Need ei ole alati toiminud kavandatud viisil, investoreid on loodetud tulu osas eksiteele viidud ja on ka näiteid fondi ebasobiva müügi kohta. Komisjon tõdeb vajadust asjakohase ja vajaliku hoolikuse järele selliste pikaajaliste investeerimisfondide puhul ning nende professionaalsel haldamisel. Suurt rõhku on pandud asjakohaste

teabe- ja turustusmaterjalide koostamise reguleerimisele. Jaainvestorite ELTIFid on jaekliendile suunatud kombineeritud investeerimistoode ja selle turustamiseks on jaainvestoritel vaja põhiteabe dokumenti jaekliendile suunatud kombineeritud investeerimistoode kohta. Jaainvestorite jaoks on vaja silmatorkavaid ja selgeid hoiatusi vahendi kinnise iseloomu, selle investeerimisperioodi ja ennetähtaegse tagasivõtmise õiguse puudumise kohta.

2.6 Komisjoni hinnangul on enne 2020. aastat vaja taristu- ja projektide rahastamiseks 1 500 kuni 2 000 miljardit eurot ning see osutab vajadusele ulatusliku finantseerimise järele. Komisjoni mõju hindamise koostamise käigus läbi viidud konsulteerimisel saadi põhjapanevaid tõendeid, et (nii institutsioonilistel kui ka jae)investorite huvi ELTIFI vastu on suur.

3. Ettepaneku põhielemendid

3.1 Kõige selle lõpptulemus on olnud pikaajaliste investeerimisvahendite turu ebapiisav areng ja toimimine kõikjal ELis. Esmajoones on väidetud, et fondid on väiksemad, kui muidu võiksid olla; halduskulud on suuremad, kui peaksid olema ja jaainvestoritel on liikmesriikides väga piiratud fondivaliku võimalused. Olukorra lahendamiseks on vaja Euroopa tasandil tegutsemist ja komisjon teeb seepärast ettepaneku luua pikaajaliste investeerimisfondide ühtne turg.

3.2 Määratletud on seitse poliitikalikut, lähtudes sellest, kui võrd hästi aitaksid need kaasa tegevuseesmärkide saavutamisele. Need valikud hõlmavad praeguse olukorra säilitamist; vaba-tahtlikku tootemärki ja -koodi; eurofondide laiendamist, et need mõningal määral siduda pikaajaliste varadega; pikaajalise kinnise investeerimistoode käivitamist eurofondi mudeli alusel, mis oleks avatud ainult institutsionaalsetele investoritele; sama toodet, kuid see oleks avatud ka varakatele üksikisikutele; investorite tugevama kaitsega ja tagasivõtmise õigusega uut fondi, mis oleks avatud kõigile investoritele, sealhulgas jaainvestoritele; sama mis eelmine, kuid nähes ette tagasivõtmise õiguse etteteta-tamisajaga.

3.3 Neist seitsmest valikust võiks eelistada kuuendat: uus ELTIF, mis on avatud kõigile investoritele ning mille puhul puudub tagasivõtmise õigus. See valik on sarnane neis liikmesriikides olemasolevate mudelitega, kus jaainvestoritel on lubatud investeerida.

3.4 Komisjoni ettepaneku kohaselt toimiksid ELTIFid alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi raames tegevusloaga kinnise fondi uue kategooriana. Kuna ELTIFide õigusraamistikuks saab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, on see vahetult kohaldatav kõigis ELi liikmesriikides, ilma et seda oleks vaja riiklikku õigusnormi üle võtta. Mitmeid aspekte on ka süsteemil, kus Euroopa Väärtpaberitur Järelevalve töötab välja regulatiivsed tehnilised standardid.

⁽²⁾ COM(2013) 150 final/2.

⁽³⁾ ELT C 327, 12.11.2013, lk 11-14.

3.5 ELTIFid on mõeldud investeerimiseks pikaajalistesse varadesse, mis vastavad fondi elueale. Struktuuri üldine kujundus ja suunitus on mõeldud pikaajalistele varadele, näiteks taristuprojektid. Komisjon sätestab, kuidas ELTIFI portfelli saab investeerida. Vähemalt 70 % tuleb investeerida pikaajalistesse varadesse ja mitte üle 30 % varadesse, mis on sobivad eurofondi kaudu investeerimiseks. Portfelli koosseisu puudutav 70 % piir ei kehti ELTIFI esimesel viiel aastal, ELTIFI eluajal 12 kuu jooksul, kui süsteemiga püütakse hankida uut kapitali, ning ELTIFI eluea lõpu poole, kui hakatakse müüma varasid kooskõlas fondi tagasivõtmise poliitikaga.

3.6 ELTIFid peavad olema kinnised ja tähtajalised. Investoritel ei lubata taotleda oma investeeringute tagasivõtmist enne määratud tähtaja lõppemist. Tähtaja pikkuse määramisel peetakse silmas nende varade iseloomu, mida ELTIF soovib omandada ja hoida. Seega on omandatavate pikaajaliste varade investeerimisperiod vastavuses ELTIFI tagasivõtmise perioodiga. Euroopa Väärtpaberitur Järelevalve peab töötama välja regulatiivsed tehnilised standardid, et täpsustavalt visandada, kuidas sobitada ELTIFI eluea asjaolud selle iga üksiku vara elueaga.

3.7 Määruse ettepaneku artiklis 17 nähakse ette järelturu kujunemine ELTIFI osakutele või aktsiatele. See pakuks likviidsust investoritele, kes võib-olla sooviksid osa või kogu oma osaluse tagasi võtta, ning sellisena ei mõjutaks see projektide üldist rahastamist ELTIFI raames.

3.8 ELTIFid on investeerimistooted finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID) tähenduses ning seega kohaldatakse nende suhtes kõiki kõnealuse direktiivi nõudeid seoses turunduse, müügi ja avalikustamisega.

3.9 ELTIFide näol näib olevat tegu positiivse arenguga nii selles osas, mis puudutab uue tootemärgi ja jaekliendile suunatud passi loomist pikaajaliste varade/kinniste fondide sektoris, kui ka potentsiaalse rahastamisallikana ELi noteerimata ettevõtetele. Komisjoni hinnangul on valitsejatel ja investoritel sellise toote vastu huvi ning alternatiivse rahastamisallikana pakub see huvi ka taristusektorites tegutsejatele.

3.10 Võttes arvesse määruse ettepaneku teedrajavat iseloomu, suureneb järelevalve ja hindamise tähtsus veelgi. Komisjon tunnustab seda ja teeb ettepaneku teostada järelevalvet ELTIFI turu kasvu või ka kahanemise üle algselt ehk nelja aasta jooksul. Sellised olulised tulemusnäitajad nagu loodud ja piiriülevalt toimivate fondide arv, ELTIFide keskmine suurus, investorite arvamus ja fondide suhteline osakaal taristu, kinnisvara, VKE jne kaupa, aitavad hinnata selle algatuse edu või ebaedu. Kui algatuse abil ei peaks õnnestuma pikaajalist piiriülest investeerimisturgu arendada, tuleks seda täiendavalt hinnata, kaaluda ja reformida, käsitledes läbikukkumisi ja püüdes suurendada ELTIFide atraktiivsust.

Brüssel, 16. oktoober 2013

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president

Henri MALOSSE